

1944, květen. Čechy. — *Výzva ilegálního Rudého práva k opětovnému vytvoření jednotného celonárodního orgánu národně osvobozenického boje.*¹

Jednotu! Jednotu! Jednotu!

České podzemní hnutí dostalo se do zvláštní situace. Má svůj vlastní ráz.

Po heydrichiádě podařilo se nepříteli rozbít české podzemní hnutí, jež mělo svůj politický orgán v Ústředním národním výboru,² který řídil a obepínal celé bojové hnutí národa.

Od té doby byl činěn několikrát pokus o znovuvytvoření tohoto nejvyššího politického orgánu národa, který by řídil postup všeho lidu v boji s okupanty a zaručil tak jednotný postup národa v jeho boji.

Nepříteli daří se tyto snahy podzemního hnutí rozbíjet. Následkem toho hnutí dole, mající tak přerвано spojení, pracuje samostatně, jak se říká na vlastní pěst. Tak nám v podzemí vyrostla celá řada organizací, skupin, působících ve svém okruhu.

Svědčí to celkem o politické vyspělosti národních mas a jejich iniciativě.

Činnost těchto skupin je organizačně decentralisovaná, což je správné a těžko je pak nepříteli se orientovat a provádět zásahy proti tomuto hnutí.

Žel, celé toto hnutí má jeden nedostatek: nemá jednotné politické náplně a tak se jejich činnost vyvíjí různě a často vyzní i naplano.

Vzhledem k událostem, kdy je třeba jednotného bojového vystoupení národa, jednotných akcí, je nutno všemi silami působit, aby toto hnutí bylo zceleno, byl mu dán jednotný ráz, jednotné bojové vystupování v akcích.

Neznamená to, že má být činnost těchto různých útvarů likvidována. Jde o vytvoření spojení mezi těmito jednotlivými skupinami tím, že v každém místě a z iniciativy kterékoliv této skupiny utvoří se místní národní výbor, který bude řídit a vést politickou práci všech těchto skupin. Z těch se pak vytvoří okresní, krajské, zemské a Říšský národní výbor.³

Tím postupem se docílí scelování podzemního hnutí. Vyrostou nám síť skutečných autoritativních národních výborů, orgánů boje, vyrostou nám jednota akcí. Národní výbory, opřené o široké podzemní hnutí, zachycují většinu národa, *stanou se skutečnými orgány moci. Budou svou mocí působit k vytvoření dvojlády, k podlomení moci okupantů a jejich háchovských přísluhovačů. Vyrastou tak v orgán k převzetí moci v revolučním převratu.*]

Je to i v nejtvrděších chvílích těžkého podzemí nejdemokratičtější postup, zaručující širokým národním masám svou účast, jednak v boji za vyhnání okupantů ze země, jednak zaručuje širokým masám přímou a nejdemokratičtější cestou účast na budování příští svobodné vlasti.

Zaručuje dále, že národem budou vybráni do čela národa nejlepší z nejlepších, osvědčivších se v boji s okupanty. Znemožní se tak přístup všem t. zv. příživníkům, kteří se budou chtít lepit na národní hnutí, sledující své osobní a zjištěné cíle.

['Tvoření Národních výborů touto cestou nám dává záruku k nejdemokratičtějšímu zřízení příští svobodné vlasti. Dává nám záruku, že bude udělán takový pořádek, jaký lid skutečně potřebuje. Dává nám záruku k spravedlivému vyřešení všech bolestivých problémů. Dává záruku, že bude skoncováno se starou, t. zv. liberalistickou demokracií a že na její místo nastoupí skutečná lidová demokracie.]

Tím je dána také odpověď všem těm, kteří stále chtějí vědět, jak to bude v příští republice vypadat.

Bude to vypadat tak, jak národ svým bojem zasáhne do chodu světových událostí v boji proti německofašistickému imperialismu a jakou účast budou mít široké masy v boji za vyhnání okupantů ze země.

¹ Autorem výzvy byl R. Vetiška.

² Viz poznámku čís. 3 k dokumentu čís. 62.

³ Použito předválečné terminologie, kdy „říšský“ znamenalo celostátní.

Ujednání se Spojenci a Atlantická charta nám zaručují, že se do našich vnitřních poměrů a uspořádání příštího zřízení ve svobodné vlasti Spojenci plést nebudou, že je to věcí národa samotného. Je to hlavně Sovětský svaz, který toto zdůrazňuje. Je to smlouva z 12. prosince m. r., uzavřená naší zahraniční vládou a vládou SSSR. Jeho mocenské postavení nám potvrzuje a zaručuje, že bude dána širokým lidovým masám možnost mít přímou účast na příštím našem zřízení.

Předpoklad pro to je jen v boji! A v jednotě národa proti okupantům! Proto bojovou jednotu! Ještě jednou jednotu! A ještě jednou jednotu!

Rudé právo, květen 1944, čís. 6. — AÚD KSČ Praha. 1944/44.

[23]

1944, květen. Čechy. — *Požadavky pracujících na úpravu poměrů v osvobozené republice, přetištěné v ilegálním komunistickém časopise „Předvoj“.*

Požadavky pracujícího lidu,

kteřé nám zaslal NV jedné továrny, jež je nyní v majetku německé akciové společnosti:

⁴ Vytvoření národní jednoty zůstávalo stále základním předpokladem úspěšného národně osvobozovacího boje českého a slovenského lidu. Znovu to připomíná říjnové číslo ilegálního „Předvoje“ v článku „Jak sjednotit boj za osvobození“, z něhož vyjímáme:

„Rychlý vývoj situace klade před dělnickou třídou několik naléhavých otázek. Jedna z nich zní: Jak sjednotit boj za osvobození?

K tomu několik poznámek.

Dnešním útlakem trpí všechny třídy, ta víc, ta méně. Nejhlouběji je ohrožena třída dělnická a s ní všechny ostatní pracující třídy, protože jsou drceny v nacistických robotárnách, protože jsou zbaveny organizační základy, protože je ničen jejich kulturní vývoj a protože jejich práce a jejich utrpení je markantně obráceno proti nim samým: využívá se ho jen k dalšímu útlaku pracujících vrstev a bylo ho využito k válce proti SSSR, proti sovětským národům, jež jsou záštitou svobody malých národů a jejich pracujících vrstev.

Z toho plyne, že zatím co boj měšťanstva proti nacismu může být toliko částečně bojem za osvobození národa — pokud buržoasí nacismus brání ovládnutí a vykořisťování světa, bojuje i ona proti němu — boj dělnické třídy proti nacismu je naproti tomu bez zbytku bojem za osvobození celého národa. Proto jsou třídní zásady boje dělnické třídy nejlepšími zásadami boje národního a jedině na jejich podkladě je možno sjednotit ohromnou většinu národa. Dělnická třída musí tedy být v rámci národa předvojem boje proti nacismu, jako je jeho předvojem v rámci světa SSSR.

Jak a kdy se stává dělnická třída vskutku tímto předvojem? Když dovede prohloubit svou jednotu a své bojové metody, když se dovede postavit v čelo svých pracujících tříd a když umí pro národní boj podchytit všechny i jen chvílkově a částečně revoluční živly.

Boj proti nacismu sám má dvě stránky: politickou a vojenskou. Obě jsou navzájem neodlučitelné, třeba dnes pro nás se dere do popředí vojenská.

Politicky musí být tento boj charakterisován takto: Protože je bojem za osvobození pracujících vrstev především, netýká se jen české dělnické třídy, ale je s ním spojen boj všech národností a jejich dělnických tříd proti nacismu. Otázka skutečné národní svobody je otázkou nadnárodní, internacionální. Nemůže být tedy tento boj veden úzkoprsým nacionalistickým vyhlazovacím šovinismem. Ovšem dokud německá dělnická třída nedovede sama aktivně vystoupit proti nacismu a rozdrtit jej, musí plně nést důsledky války proti německým okupantům — jakákoliv smířlivost k jakékoliv formě fašismu je naprosto vyloučena. Česká dělnická třída může a musí v zájmu národa, v zájmu boje proti nacismu a v zájmu revoluce spolupracovat i s proudy „pouze šovinistickými“, totiž využívat jich a snažit se je převést v proud skutečného národního osvobozovacího boje, vedeného předvojem dělnické třídy.

Vojensky může být boj proti nacismu veden úspěšně jen tehdy, bude-li naprosto jednotný, všennárodní. Pokud šovinista podporuje toto úsilí, pokud měšťák podporuje aktivně národní odboj, je i jeho boj bojem revolučním. Pokud dělník „socialista“ či „komunista“ toto úsilí brzdí, je činitelem protinárodním a kontrarevolučním zároveň.

Police české dělnické třídy je za těchto okolností zvláště důležitá, protože se její boj odehrává na území, na němž se složitě proplétají otázky národní a třídní. O to dokonalejší musí být linie a taktika jejího boje proti nacismu.“ (Předvoj, říjen 1944. — AÚD KSČ Praha. 1944/39.)